

Naturskyddsföreningen
Haninge

Medlemsblad

2020

Inklusive kallelse till årsmötet
Se även på hemsidan för tillkommande och
ändrade aktiviteter under året

Innehållsförteckning

2. Ordförandet har ordet
3. Årsmöte 19 mars – kallelse
3. Valberedningen söker...
3. Kontakter
4. Bergtäkt eller inte
5. Strandskyddet
6. Utflykter och aktiviteter

Ordförande har ordet

Välkommen till ett nytt år med Naturskyddsföreningen i Haninge! Som vanligt finns flera olika aktiviteter att välja på. De är kostnadsfria och alla är välkomna att delta. Trevligt när både gamla och nya medlemmar är med även från andra kretsar. Det händer mycket i kommunen som påverkar oss. Vi försöker bevaka och följa vad som är på gång. I år har vi bjudit in kommunekologen Tiina Laantee till årsmötet den 19 mars. Tag tillfället i akt för att ställa frågor till henne om natur och miljö. Vad händer med olika bergtäkter i kommunen? Hur mycket nybyggnation tål natur och miljö i vår kommun? Skogsfrågorna alltid aktuella med plötsliga avverkningar! Efterlevs strandskyddet – inte bara längs kusterna utan även vid våra otaliga insjöar!? Hur går det med tvärförbindelsen? Kanske borde en ny våtmark anläggas? Fladdermusinventeringen – hur gick det? Hur många laddstolpar finns det i kommunen och när kommer det nya? Ja, som ni ser finns mycket på agendan! Välkomna också till klädbytdagen under våren! Ett bra sätt att skaffa sig lite nytt och samtidigt vara miljövänlig.

Ulf Zetterstedt

Årsmöte 19 mars - kallelse

Medlemmar i Naturskyddsföreningen i Haninge inbjuds/kallas till årsmöte. Mötet kommer att äga rum den 19 mars kl. 19:00 i Tingshuset i Västerhaninge. Kvällen inleds med årsmötesförhandlingar och sedan kaffe med dopp.

Vi har bjudit in kommunekologen i Haninge Tiina Laantee. Hon kommer att informera om vad som är på gång inom kommunen när det gäller natur och miljö och naturligtvis svara på frågor.

Välkommen!

Valberedningen söker...

Dig som vill engagera dig i natur- och miljöfrågor eller hjälpa till med praktiska eller administrativa uppgifter. Välkommen att kontakta någon i valberedningen:

matsvaliante@gmail.com

udjupedal@gmail.com

lilian.lundin@ownit.nu

Kontakter

Styrelsen: ***haninge@naturskyddsforeningen.se***

Ulf Zetterstedt, ordförande

Thorbjörn Schwebs

Ingeborg May

Marie Dokken

Beatrice Sandliden

Amy Dyer

Mia Bergbacken, suppleant

Hemsida: haninge.naturskyddsforeningen.se

Postadress: Naturskyddsföreningen i Haninge
c/o Ulf Zetterstedt
Fläderstigen 21
136 72 Haninge

Bergtäkt eller inte bergtäkt, det är frågan!

Kommuner, Trafikverket och byggföretag anför att det finns ett stort behov av bergmaterial för att göra betong till vägar och bostäder. Naturskyddsmässigt vill även miljöorganisationer hellre utvinna berg än de mer känsliga rullstensåsarna. Om man kan utvinna bergmaterialet lokalt kan man minska koldioxidutsläppen från transporter. Dock finns stora mängder entreprenadberg som blir över när man bygger vägar m.m. och dessa borde användas i första hand. Baksidan av myntet (bergtäkterna) kan sammanfattas i buller från sprängning och transporter, damm från utvinningen, trafikproblem på smala vägar, problem för skyddsvärda nyckelbiotoper och rödlistade djurarter, problem för friluftslivet osv. Ett högaktuellt problemområde är att det på flera håll i Hanninge finns sulfidförande bergarter som kan leda till försurning och metallurlakning när de utvinns och oxiderar med luft och vatten vilket resulterar i surt lakvatten med höga metall- och svavelhalter, som kan påverka vattendrag och grundvatten. De två planerade bergtäkterna i Ekeby respektive Västnora, som föranleder denna sammanfattning, ligger mindre än en kilometer från varandra. Båda har omedelbar närhet till Träsksjön som utpekats som "nationellt särskilt skyddsvärd" och ingår i gröna Hanvedenkilen. Bara på Ekeby Säteri bor 120 hästar och inom en snäv radie finns ytterligare hästgårdar, lantbruk och ridskola. Ekeby bergtäkt beslutades 2018 i Mark- och miljööverdomstolen men får inte startas innan vägen byggts om av Trafikverket på Jehanders bekostnad. Aktiva protester fortgår mot beslutet. Västnora bergtäkt (som nu heter Hanninge bergtäkt) är avslagen av Länsstyrelsen men risken är att den överklagas i Mark- och miljödomstolen. Även här är motståndet kompakt. Naturskyddsföreningen i Hanninge skickade 2019 in ett yttrande mot bergtäkten i Västnora/Hanninge och tryckte på de ovan nämnda problemområdena.

Därför är strandskyddet viktigt

Vissa politiker skriver att de vill avskaffa det generella strandskyddet. De vill att strandskyddet endast ska gälla för av kommunerna utpekade sjöar och vattendrag. Lokala haninge- & stockholmsspolitiker skriver att de vill att äganderätten ska vara absolut, dvs att den som äger marken själv ska få besluta om stranden. Det är möjligt att det bara beror på okunskap. Det framgår redan i Miljöbalken att hänsyn ska tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses. Bakgrunden till strandskyddet var en oro på 1930-talet att alla stränder skulle bebyggas. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Kommuner beviljar dispenser från strandskyddet utifrån Plan- och bygglagens regler. Länsstyrelsen tar emot överklaganden innan de sedan kan överklagas vidare till Mark- och Miljödomstolen samt Mark- och Miljööverdomstolen. Under 2018 överklagades 8 dispenser som godkänts av Haninge kommun. Kommunen förlorade i tre mål avseende byggnadslov och ett mål om en detaljplan. Det tycker vi i Haninge Naturskyddsförening visar att kommunen inte följer försiktighetsprincipen som är grunden för Miljöbalken från 2009. Hittills har det 2019 kommit 6 domslut, 3 för och 3 emot kommunens bedömning. Intressant nog har en markägare i Haninge överklagat ett strandskydd ännu högre, och förlorat, hos Regeringen. Stödet för strandskyddet är alltså fortsatt starkt i Sverige. Naturskyddsföreningen i Haninge fortsätter bevakningen av strandskyddsdispenser och övriga miljöfrågor i detaljplaner i kommuner.

Utflykter och aktiviteter

Vinterfågelspaning vid Tyresö slott

lörd 1 februari

Området kring Tyresö slott och Follbrinksströmmen brukar vara populärt bland övervintrande fåglar, både vanliga arter och mer ovanliga. Skäggmes, kungsfiskare och spurvuggla var några som fanns i området förra vintern. Vi tittar efter strömstare vid Follbrinksströmmen och går genom den fina slottsparken ut på Notholmen.

Vi träffas kl. 11.00 vid busshållplats Tyresö kyrka.

Anmälan till Thorbjörn,
thorbjorn.schwebs@comhem.se
eller 08-500 263 10

Vinterkvist

lörd 22 februari

Vi träffas vid busshållplatsen i Tyresta by kl. 11:00

Därifrån gör vi en lättare vandring och tittar på vinterträden. Vi försöker artbestämma träd och buskar i vinterskrud, genom att titta på växtsätt, grensättning, knoppar och barkstruktur. Vi har en trevlig dag i Tyresta och avslutar med fika – medhavd eller köpt på caféet.

Anmälan och frågor: lotta_falge@hotmail.com
eller 070-887 23 37

Fågelskådning för fågelintresserade

Snart är det dags för fågelcirkeln igen. I vår kommer vi att följa utvecklingen av fågelförekomster på flera platser. Där lär vi oss tillsammans att känna igen de olika fåglarna som tillfälligt eller mer permanent vistas vid lokalerna. Vilken lokal meddelas i vår Facebook-grupp eller via mejl dagarna innan

14/3 Första träffen, 9:00 plats meddelas efter anmälan

29/3 7:00 Torö, öppen för alla

5/4 8:00

13/4 8:00

10/5 8:30 Sandemar, öppen för alla

23/5 Avslutning

Ta med kikare och tubkikare om du har samt fika vid varje tillfälle

Välkomna/ Mats

Kostnad 200 kr. Anmäl och frågor senast 7/3.

matsvaliante@gmail.com

eller 070-422 22 75

Fågelsträck på Torö

sönd 29 mars

Vi samlas på övre p-däck i Handenterminalens P-garage kl. 07:00, för att samåka ner till vackra Torö där vi förhoppningsvis får skåda många sträckande fåglar såsom ejder, knipa, alfågel och förhoppningsvis någon örn.

Det upplevs ofta som många grader kallare på Torö så klä dig varmt och ta med matsäck och varm dryck, vi fikar i solen under vandringen runt. Ta med kikare och om du har tubkikare.

Anmälan till matsvaliante@gmail.com eller 070-422 22 75

WWF Earth Hour - tillsammans för klimatet   lörd 28 mars

Klockan 20:30 - 21:30, är det dags för Earth Hour igen. Jordtimmen då vi har chansen att visa att vi bryr oss om planeten. Denna dag är det världens största klimatmanifestation med miljontals deltagare över hela jorden. Den symboliska nedsläckningen i stad efter stad, hus efter hus, rum efter rum kvarstår, men Earth Hour har blivit mycket mer än så. Läs mer på WWFs hemsida.

Eventuellt så kommer vi att medverka med en klädbytdag. Se vår hemsida för mer information.

Tidig vårmorgon vid Stensjön

sönd 19 april

Ta med frukost och se när skogen vaknar upp! Vi träffas redan kl. 4:30 på morgonen.

Vi går upp mot Stensjön vid Åva i Tyresta nationalpark, om vi har tur så får vi höra storlommen ropa och orrtupparna spela i brandområdet från den stora skogsbranden 1999 ovanför sjön

Anmälan till thorbjorn.schwebs@comhem.se eller 08-500 263 10, eller beatriceotussan@hotmail.com

Vitsippor i Gullringskärret

Plats och tid: Samling vid gravfälten utefter Gullringsvägen (går från Jordbro) KL.10.00 söndagen den 26 april.

Vid denna tid brukar vitsipporna blomma och vara som vackrast. De breder ut sig som ett stort vitt täcke i vårsolen. Vi går på vägarna och på stigen runt kärret. Stövlar eller kängor är lämpligt då det kan vara vått i markerna så här års. Vi berättar lite om Gullringkärrets historia och natur. Medtag fika eller mat. Vi är ute ca 2-3 timmar. Det blir en lätt vandring i lugnt tempo!

Frågor till Ulf Zetterstedt 0730-44 56 22 eller zetterstedtulf@gmail.com. Förhandsanmälan senast den 24 april.

sönd 26 april

Fågelutflykt till Sandemar

sönd 10 maj

Samling på Sandemars parkering kl. 08:30
Bussresenärer tar 839 och kliver av vid Svärdsnäsviken.

Vi ser fram emot en härlig vårdag med många spännande fågelmöten.
Välkommen att se och höra de som återvänt från sina övervintringsplatser.

Vi fikar på någon trevlig plats, ta med kikare och tubkikare om du har.

Anmälan till matsvaliante@gmail.com eller 070-422 22 75

Rhododendron i Bergianska trädgården

torsd 4 juni

Samling vid informationstavlan vid Bergianskas ingång kl. 19:00

Vi går genom parken upp till italienska terrassen och hoppas att rhododendron-dalen är i full blom. Här finns en stor samling olika sorters Rhododendron och Azaleor, så vi kan få en vacker upplevelse. Efter eller under vandringen intar vi medhavd fika.

Anmälan till Lotta Falge, lotta_falge@hotmail.com eller 070-887 23 37

Årets sommarutflykt går till Fjärdlång

lörd 4 juli

Lördag den 4 juli åker vi med båten från Dalarö brygga cirka klockan 9.00.

När vi anlänt till Fjärdlång vandrar vi ca en timme över den bilfria ön och äter där medhavd matsäck vid vattnet. Efter rasten vandrar vi tillbaka till kiosken där man kan äta mat eller fika. Sedan blir det fri tid tills båten tillbaka till Dalarö avgår cirka klockan 16.00.

Exakta tider enligt tidtabell mejlar vi ut en vecka i förväg till de som är anmälda.

Anmälan senast 1 juli 2020 till natur@svensk.net eller telefon 073-184 44 77

Muskan runt & järnåldershuset vid Körunda sönd 27 sept

Vi gör en vandring runt sjön Muskan norr om Ösmo. Från Ösmo går vi mot Körunda herrgård, där föreningen Tostesta felag har rekonstruerat ett järnåldershus utifrån fynd i Ösmotrakten. Har vi tur och vikingen Toste, som lånat ut sitt namn till huset, inte befinner sig på resa i Österled så kanske vi får hälsa på i huset. Sedan fortsätter vi runt Muskan, förbi torpet Sjötäppan, och följer Sörmlandsleden tillbaka till Ösmo, ca 10 km.

Anmälan till Thorbjörn, thorbjorn.schwebs@comhem.se eller 08-500 263 10.

Miljövänliga Veckan – ”Ta vara på det du har” från 28 sept

De närmaste åren kommer Miljövänliga Veckan att handla om att ta hand om saker vi redan har. Vi vill inspirera till att laga favoritjeansen, måla det avskavda bordet och lämna in den trasiga lampan på reparation. Att se värdet i våra saker och få dem att leva ett varv till. För att vi tillsammans ska börja konsumera mindre och mer hållbart. Slutligen återvinn när prylen inte går att återbruka.

På www.naturskyddsforeningen.se/miljovanligaveckan kan du bland annat få handfasta tips om hur du kan laga och vårda saker, dela ägande med andra och varför inte anta utmaningen om en shoppingfri månad. Och tänk på att du inte behöver vänta till oktober.

Avsändare:
Naturskyddsföreningen i Haninge